

Prawo bioetyczne – 8 czerwiec 2020 r.

Zasadą jest, że pacjent ma prawo do uzyskania pomocy lekarskiej w sytuacji, kiedy takiej pomocy potrzebuje. Z kolei obowiązkiem lekarza jest leczenie, czyli udzielanie pomocy w każdym przypadku, kiedy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia, oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki. Zdarzają się jednak sytuacje wyjątkowe, które pozwalają mu na odmowę udzielenia pomocy, co wybrzmiało ze szczególną mocą w okresie ograniczeń spowodowanych pandemią koronawirusa. Odmowa udzielenia świadczenia zdrowotnego przez profesjonalistę medycznego powoduje niewątpliwie utratę zaufania do państwa odpowiedzialnego za zorganizowanie i zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu ochrony zdrowia bez względu na okoliczności. W kontekście prawa do odmowy udzielenia świadczenia zdrowotnego przez profesjonalistę medycznego należy dodać, że podmiot leczniczy nie może odmówić udzielenia takiego świadczenia osobie, która potrzebuje natychmiastowego udzielenia go ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia. Tymczasem część podmiotów leczniczych i środowiska lekarskiego wykorzystując sytuację spowodowaną pandemią koronawirusa odmawiała bądź przynajmniej utrudniała dostęp do świadczeń zdrowotnych. W związku z tym zasadnym wydaje się poświęcić chwilę na studiowanie przepisów regulujących przesłanki prawnie legalnej odmowy udzielenia świadczenia zdrowotnego, co ma fundamentalne znaczenie w kontekście konstytucyjnych gwarancji ochrony życia i zdrowia człowieka.

Podstawowe regulacje prawne dotyczące obowiązku udzielania świadczeń zdrowotnych oraz odmowy ich udzielania zawarte są w ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 514 z późn. zm.); ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzecznik Praw Pacjenta (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 849); ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. 2019, poz. 1373 z późn. zm.); Dz. U. oraz w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 295 z późn. zm.). Warto zapoznać się także z opracowaniami dostępnymi w internecie. Linki do kilku przykładowych zamieszczam poniżej.

Kubiak R., Czy można odmówić przyjęcia pacjenta lub odmówić leczenia z jakiegoś powodu?,

<https://www.mp.pl/pytania/pediatrics/chapter/B25.QA.21.1.3>

Okoniewska M., Lekarze mogą odmówić leczenia tylko z ważnych powodów,

<https://www.prawo.pl/zdrowie/lekarze-moga-odmowic-leczenia-tylko-z-waznych-powodow,238308.html>

Janus W., Odmowa udzielania świadczeń zdrowotnych przez lekarza,

<https://kancelariajanus.pl/prawo-medyczne/odmowa-udzielania-swadczen-zdrowotnych-przez-lekarza/>

Wnukiewicz-Kozłowska A., Prawne aspekty odmowy udzielenia świadczenia zdrowotnego,

<https://medium.dilnet.wroc.pl/index.php/artykuy-archiwalne/36-marzec-2015/715-granice-autonomii-lekarza-prawne-aspekty-odmowy-udzielenia-wiadczenia-zdrowotnego>